

PLÁN PÉČE
pro období 2009-2018
o
PŘÍRODNÍ PAMÁTKU
UPOLÍNY

Sdružení členů a přátel Stanice mladých ochránců přírody
Dřípatka Prachatice

Prosinec 2008

1. Základní identifikační a popisné údaje

1.1 Evidenční kód ZCHÚ, kategorie, název a kategorie IUCN

Evidenční kód ZCHÚ: 1239

Kategorie: PP

Název: Upolíny

Kategorie IUCN: IV (řízená rezervace)

1.2 Platný právní předpis o vyhlášení ZCHÚ

vydal: Okresní národní výbor Prachatice

číslo: neuvedeno

dne: 1.7. 1989

1.3 Územně-správní členění, překryv s jinými chráněnými územími a příslušnost k soustavě Natura 2000

kraj: Jihočeský

obec s rozšířenou působností třetího stupně: Prachatice

obec: Prachatice

katastrální území: Prachatice

národní park:-

chráněná krajinná oblast:-

jiný typ chráněného území:-

Natura 2000

ptačí oblast:-

evropsky významná lokalita:-

Příloha 1: Orientační mapa s vyznačením území (1:50 000)

1.4 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Katastrální území: 732630 Prachatice

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastníctví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
994/2	-	ostatní plocha	zeleň	13	4122	4122
Celkem						4122

Výměra ZCHÚ byla zjištěna na základě výpisu dat z KN

Příloha 2: Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ (1:1200)

1.5 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v 0,0000 ha	OP plocha v 0,0000 ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v 0,0000 ha
lesní pozemky				
vodní plochy			zamokřená plocha	
			rybník nebo nádrž	
			vodní tok	
trvalé travní porosty				
orná půda				
ostatní zemědělské pozemky				
ostatní plochy	0,4122		neplodná půda	
			ostatní způsoby využití	0,4122
zastavěné plochy a nádvoří				
plocha celkem	0,4122			

Ochranné pásmo je pás široký 50 m od hranice přírodní památky

1.6 Hlavní předmět ochrany

1.6.1 Předmět ochrany podle zřizovacího předpisu

Vlhká loučka s porostem silně mizejícího rostlinného druhu upolínu evropského

1.6.2 Hlavní předmět ochrany – současný stav

A. společenstva

název společenstva	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis biotopu společenstva
<i>sv. Calthion</i> (podsv. <i>Filipendulenion</i> a podsv. <i>Calthenion</i>)	75 %	centrální, vlhká, největší část území, na východní, západně od Fefrovského potoka (dílčí plocha 1)
potenciálně <i>sv. Fagion</i> (podsv. <i>Eu-Fagenion</i>)	15 %	severní-severozápadní a jižní okraj území, obklopující pcháčovou louku (dílčí plocha 2)
monokultura smrku (<i>Picea abies</i>)	10 %	podél východní hranice území, obklopuje Fefrovský potok, navazuje na kulturní porost lesa na parcele č.1510/9 (dílčí plocha 3)

B. druhy

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu
Upolín nejvyšší (<i>Trollius altissimus</i>)	stovky jedinců (místa zjištěná pokrývnost až 70 %)	druh ohrožený	centrální, převažující část území (díleč plocha 1)

1.7 Dlouhodobý cíl péče

Dlouhodobým cílem péče je zachování populace upolínu největšího (*Trollius altissimus*) na této lokalitě

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

Přírodní památka Upolíny lokalizovaná na severně exponovaném svahu 0,5 severně od obce Libínské Sedlo a 5 km jihozápadně od Prachatic, v údolí západního svahu masivu Libína a východního svahu Černé hory, je vlhkou loukou porostlou ze 75 % hygrofilními společenstvy s výskytem několika významných druhů svazu *Calthion*. Území je z 15 % obklopeno porostem květnatých bučin. Východní hranici území lemuje pruh smrků (*Picea abies*) navazující na kulturní les na parcele 1510/10, který zaujímá cca 10 % rozlohy CHÚ. Samotná zájmová plocha v minulosti pravděpodobně vznikla jako náhradní společenstvo vlhkých lesních porostů.

Geologie: Území jako součást moldanubika Prachatické hornatiny se nachází v západní části výrazné tektonické deprese, která je geomorfologicky velmi pestrá, neboť v severojižním směru odděluje sillimanit-biotickou migmatizovanou pararulu a biotitický a cordierit-biotitický migmatit. Geologická matrice je převrstvena deluviálními hlinitopísčitémi a hlinitokamenitými sedimenty.

Geomorfologický systém Hercynský, provincie Česká vysočina, subprovincie Šumavská soustava, oblast Šumavská hornatina, celek Šumavské podhůří, podcelek Prachatická hornatina, okrsek Libínská hornatina. Nadmožská výška území je 785-797 m.

Podél východní hranice území protéká Fefrovský potok pramenící na Libínském Sedle.

Pedologie: Převažujícími půdními typy na lokalitě jsou kambizem pseudoglejová, pseudoglej. Tyto půdy jsou charakteristické střídáním silného provlhčení a vysychání v horní části půdy vlivem zasakující srážkové vody, která se zadržuje na níže ležící nepropustné vrstvě. Formou nadložního humusu je hlavně moder, půdy jsou acidní.

Květena: Fytocenologicky lze rostlinné porosty zařadit k pcháčovým loukám - svazu *Calthion*, podsvazům *Calthenion* a *Filipendulenion*, který zaujímá největší plochu území. Ve vysokobylinném společenstvu se vyskytují především upolín nejvyšší (*Trollius altissimus*), krabilice chlupatá (*Chaerophyllum hirsutum*), tužebníček jilmový (*Filipendula ulmaria*), vrbina obecná (*Lysimachia vulgaris*), děhel lesní (*Angelica sylvestris*), kozlík dvoudomý (*Valeriana dioica*), krvavec toten (*Sanguisorba officinalis*), zvoneček černý (*Phyteuma nigrum*), hadí kořen větší (*Bistorta major*), bika ladní (*Luzula campestris*), pomněnka hajní (*Myosotis nemorosa*), pryskyřník prudký (*Ranunculus acris*), pryskyřník hajní (*Ranunculus nemorosus*), bledule jarní (*Leucojum vernalis*), sasanka hajní (*Anemone nemorosa*), zběhovec plazivý (*Ajuga reptans*), šťovík kyselý (*Rumex acetosa*), medyněk vlnatý (*Holcus lanatus*), hrachor

luční (*Lathyrus pratensis*), řeřišnice luční (*Cardamine pratensis*), kontryhel lysý (*Alchemilla glabra*), pleška stopkatá (*Willemetia stipitata*), vikev ptačí (*Vicia cracca*) aj. V severnější části louky, která je vlhčí až podmáčená byli zjištěny některé druhy vlhčích pcháčových luk např. mokryš střídavolistý (*Chrysosplenium alternifolium*), pcháč zelinný (*Cirsium oleraceum*), pcháč obecný (*Cirsium vulgare*), blatouch bahenní (*Caltha palustris*), ostřice černá (*Carex nigra*), ostřice prosová (*Carex panicea*), ostřice ježatá (*Carex echinata*), kostřava luční (*Festuca pratensis*), pomněnka bahenní (*Myosotis palustris*), skřípina lesní (*Scirpus sylvaticus*), řeřišník Hallerův (*Cardaminopsis halleri*) aj.

V okrajovém sušším lemu, především na jihu území se kromě dřevin jako např. smrku ztepilého (*Picea abies*), buku (*Fagus sylvatica*), javoru klenu (*Acer pseudoplatanus*), lísky obecné (*Corylus avellana*), břízy bělokoré (*Betula pendula*), lýkovce jedovatého (*Daphne mezereum*), ostružiníku maliníku (*Rubus idaeus*) atd. objevují v bylinném patře např. dřípatka horská (*Soldanella montana*), oměj pestrý (*Aconitum variegatum*), prvosenka jarní pravá (*Primula veris subsp. veris*), bradáček vejčitý (*Listera ovata*), řebříček bertrám (*Achillea ptarmica*), zlatobýl obecný (*Solidago virgaurea*), silenka dvoudomá (*Silene dioica*), kopytník evropský (*Asarum europaeum*), mochna nátržník (*Potentilla erecta*), devětsil bílý (*Petasites albus*), vraní oko čtyřlísté (*Paris quadrifolia*), pstroček dvoulistý (*Maianthemum bifolium*), bezkolonec modrý (*Molinia caerulea*), zvonek okrouhlostý (*Campanula rotundifolia*), mléčka zední (*Myalis muralis*) aj.

Dominantou v hraničním východním pruhu území je populace smrku ztepilého (*Picea abies*). Podrost je druhově velice chudý.

Na území byl v minulosti úspěšně introdukován kosatec sibiřský (*Iris sibirica*).

Využití: Vlhká pcháčová louka je pravidelně kosena.

Přehled zvláště chráněných druhů rostlin (na základě vyhlášky č.395/1992 Sb.)

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	popis biotopu druhu
Oměj pestrý (<i>Aconitum variegatum</i>)	cca 10 exemplářů	druh ohrožený	roztroušeně v okrajovém lemu, v blízkosti lesa
Kosatec sibiřský (<i>Iris sibirica</i>)	do 5 exemplářů	druh silně ohrožený	v severovýchodní části území
Bledule jarní (<i>Leucojum vernum</i>)	nejvýše 20 exemplářů	druh ohrožený	severovýchodní část území, více podmáčená část
Upolín nejvyšší (<i>Trollius altissimus</i>)	stovky jedinců	druh ohrožený	na většině plochy území, především však v její středové části
Dřípatka horská (<i>Soldanella montana</i>)	nejvýše 20 exemplářů	druh ohrožený	okraj smrkového lesa, východní okraj území
Pleška stopkatá (<i>Willemetia stipitata</i>)	5 exemplářů	druh ohrožený	středová část území

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti

a) ochrana přírody – přírodní památka Upolínky byla vyhlášena dne 1.7. 1989, od té doby probíhá pravidelné každoroční kosení převážné části území v období červen-listopad. V minulosti bylo navrženo oplocení chráněného území, aby bylo zabráněno vstupu osob na plochu. Dřevěné ohrazení se nachází cca 40 m od západní hranice území.

b) lesní hospodářství - v šedesátých letech minulého století byla louka opuštěna a začala zarůstat náletovými dřevinami. Náletové dřeviny byly z území odstraněny ještě před jeho vyhlášením přírodní památkou. Razantnější výřez náletových dřevin (zejména bříz, osik, smrku, lísky obecné a vrby jívy) byl proveden v letech 1974, 1981 a 1982.

c) zemědělské hospodaření - louka byla původně využívána jako jednosečná, v 60. letech 20. století byla opuštěna a začala zarůstat náletovými dřevinami.

e) myslivost - myslivecké hospodaření nijak nenarušuje cíle ochrany přírody. Není příliš vhodné na ploše zájmového území ani v jeho ochranném pásmu umisťovat krmná zařízení

g) rekreace a sport – 200 m od západního okraje území vede cyklostezka, která je v zimním období udržována jako běžecká trasa. Negativní vlivy nebyly zjištěny

2.3 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy

K ZCHÚ nedosahuje územní plán. ZCHÚ je novém ÚSES definováno jako lokální biocentrum LBC17. Přes území vede nadregionální biokoridor NBK 17. PP Upolíny se nachází v pásmu hygienické ochrany vodních zdrojů II. stupně vyhlášeném rozhodnutím ONV Prachatice, odboru VLHZ č.j.vod.235-782/86 dne 10.10. 1986

2.4 Škodlivé vlivy a ohrožení území v současnosti

a) lesní hospodářství - lesnické hospodaření v sousedství zájmového území nemá negativní dopad na přírodní památku. Není žádoucí ponechávat na ploše zájmového území, které je nelesní kulturou, nálety dřevin

b) zemědělské hospodaření – území je pravidelně dvakrát ročně koseno. Není vhodné obohacovat půdu o látky z hnojiv, měnit vodní režim na ploše nebo používat prostředky chemické ochrany

d) myslivost - současné myslivecké hospodaření nenarušuje cíle ochrany přírody. Není vhodné na lokalitě ani v jejím ochranném pásmu umisťovat krmná zařízení

f) rekreace a sport – nedaleko území vede cyklostezka (v zimě běžecká trasa), negativní vlivy nebyly zjištěny

2.5 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.5.4 Základní údaje o nelesních pozemcích

Příloha 5: Tabulka „Popis dílčích ploch a objektů“

Příloha 3: Mapa dílčích ploch a objektů

2.6 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních zásahů do území a závěry pro další postup

Doposud vykonávaný ochranný management na území přírodní památky nevykazuje závažné nedostatky a je dostačující. Zájmové území je pravidelně dvakrát ročně koseno z důvodu důsledné eliminace invazního maliníku (*Rubus sp.*) a třtiny rákosovité (*Calamagrostis arundinaceae*).

2.7 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Na ploše ZCHÚ nedochází ke kolizi zájmů

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání

c) péče o nelesní pozemky

Rámcová směrnice péče o nelesní pozemky

Typ managementu	na ploše 1 provádět ruční kosení s pečlivým odklizením biomasy z plochy. Sečí rovněž zamezovat šíření náletových dřevin, šířícího se ostružiníku maliníku (<i>Rubus sp.</i>) a jiných nežádoucích druhů
Vhodný interval	2 x ročně
Minimální interval	2 x ročně
Prac. nástroj/hosp. zvíře	ruční kosení (kosa, srp, křovinořez, ručně vedená technika), vidle, hrábě
Kalendář pro management	1. seč provedena ve 2. polovina července; 2. seč provedena ve 2. polovině září
Upřesňující podmínky	při první seči je třeba vynechat plochy s kosatcem sibiřským (<i>Iris sibirica</i>)

d) péče o rostliny

Při ručním kosení je potřeba při první seči vynechat plochy s kosatcem sibiřským (*Iris sibirica*) v severovýchodní části území. Ruční letní kosení plochy bez kosatců sibiřských a podzimní kosení celé plochy je dostačující

e) péče o živočichy

Je žádoucí provádět běžná myslivecká opatření na lokalitě, především s důrazem na dodržování kmenových stavů spárkaté zvěře

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

d) nelesní pozemky

Příloha 4: Mapa návrhu zásahů a opatření

Příloha 5: Tabulka „Popis dílčích ploch a objektů“

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

V ochranném pásmu ZCHÚ je žádoucí hospodařit tak, aby nebylo zasaženo území přírodní památky. Za nevhodné se považuje hnojení a chemická ochrana rostlin a změny vodního režimu.

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Pruhové značení hranic ZCHÚ je provedeno viditelně a je v souladu s vyhláškou MŽP ČR č. 395/1992 Sb. Rozmístění tabulí s malým státním znakem je rovněž v pořádku. Revize pruhového značení hranic CHÚ a tabulí se státním znakem je doporučována jednou za pět let.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

K realizaci opatření navrhovaných plánem péče nejsou potřebná další správní rozhodnutí

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejnosti

Území je nepřístupné veřejnosti. Na lokalitě není nutná regulace sportovního ani rekreačního využití. Negativní vlivy vyplývající z těchto činností nebyly zjištěny.

3.6 Návrhy na vzdělávací využití území

Území může být předmětem botanických a zoologických šetření. Může sloužit k odborným exkurzím. Zároveň by nebylo špatné toto ZCHÚ vhodnou formou propagovat v informačních materiálech prachatického regionu.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum území a monitoring

Inventarizační průzkum území byl proveden v roce 2008

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)

Druh zásahu (práce) a odhad množství (např. plochy)	Orientační náklady za rok (Kč)	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Jednorázové a časově omezené zásahy		
Obnova pruhového značení	-----	2000 Kč
Případná oprava a revize stávajících tabulí s malým státním znakem	-----	3000 Kč

C e l k e m (Kč)	-----	5000 Kč
Opakované zásahy		
Ruční kosení s odklizením zelené píce (0,31 ha); 2x ročně	9100 Kč	91 000 Kč
C e l k e m (Kč)	9100 Kč	91 000 Kč

4.2 Použité podklady a zdroje informací

Albrecht, J. et al. 2003: Českobudějovicko. In: Mackovčín, P. et Sedláček, M. (eds.): Chráněná území ČR. Svazek VIII. AOPK ČR a EkoCentrum Brno. Praha.

Chábera, S. et al. 1987: Příroda na Šumavě. Jihočeské nakladatelství České Budějovice.

Kolektiv autorů, 2000: Zásady pro kategorizaci chráněných území na základě managementu. Interpretace a aplikace managementových kategorií pro chráněná území v Evropě. Planeta 2001. IX..5. Ministerstvo životního prostředí. Praha. 2. vydání.

Kubát, K. (ed.) 2002: Klíč ke květeně České republiky. Academia. Praha.

Petříček, V. et al. 1999: Péče o chráněná území. I. Nelesní společenstva. AOPK ČR. Praha.

Žíla, V. 2005: Atlas šumavských rostlin. Karmášek.

Údaje katastru nemovitostí - <http://nahlizenidokn.cuzk.cz/>
Registr objektů ÚSOP AOPK ČR- <http://drusop.nature.cz/>
Agroenvironmentální opatření České republiky. 2007-2013. Praha. 2007 - <http://www.env.cz>
Šetření v terénu

4.3 Seznam mapových listů

- a) **katastrální mapa**
číslo mapového listu: Volary 6-0/21
- b) **Státní mapa 1:5000 – odvozená**
číslo mapového listu: Volary-6-0
- c) **Základní mapa České republiky 1:10000**
číslo mapového listu: 32-12-10

4.4 Seznam používaných zkratk

ZCHÚ – zájmové chráněné území
PP – přírodní památka

4.5 Plán péče zpracoval

Sdružení členů a přátel Stanice mladých ochránců přírody Dřípatka Prachatice

Rumpálova 999
Prachatice
38301
www.ngodripatka.cz
ngo.dripatka@seznam.cz

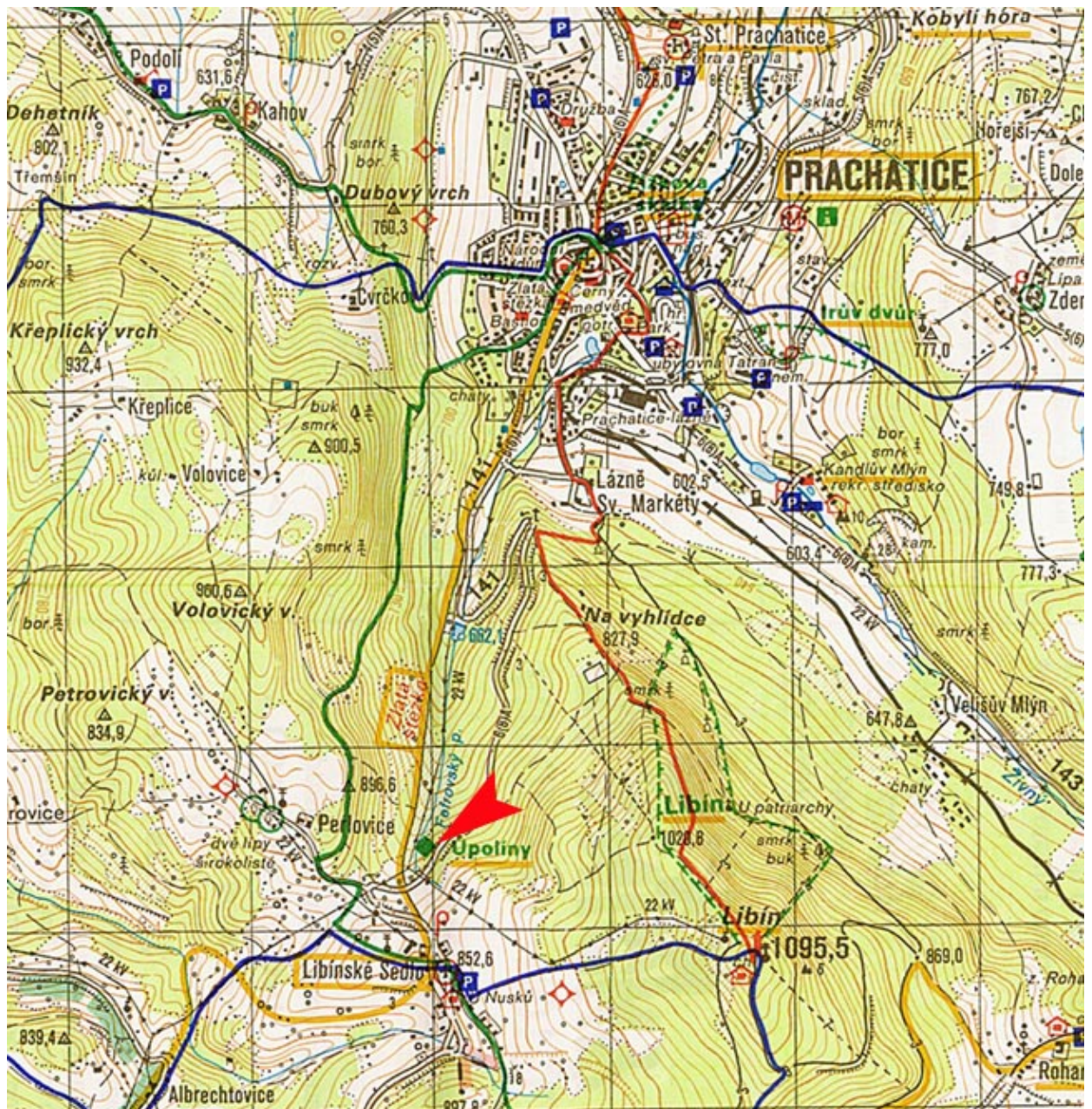
terénní šetření, zpracování plánu péče: Ing. Lenka Kovačiková
příprava podkladů: Ing. Lenka Kovačiková, Mgr. Václav Kubička, Mgr. Martin Kubička

Datum zpracování: listopad 2008

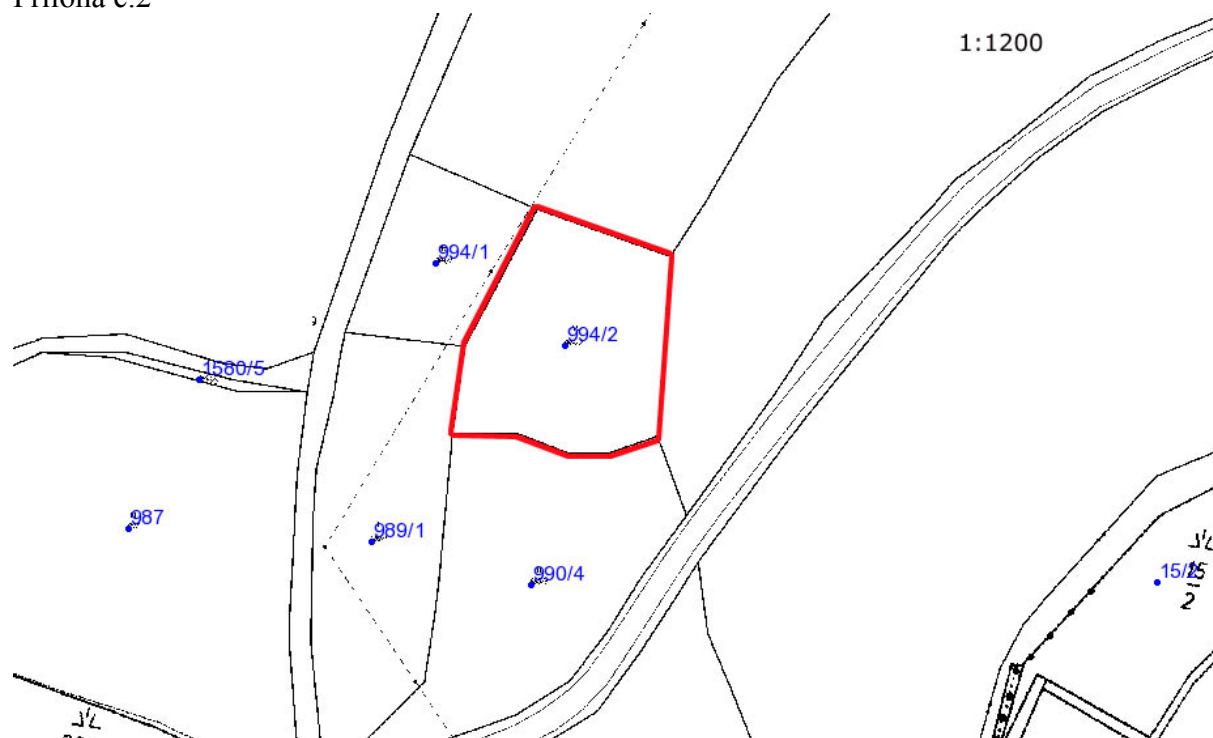
Součástí plánu péče jsou dále tyto přílohy a tabulky

Příloha č.1: Orientační mapa s vyznačením území (1: 50 000)
Příloha č.2: Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ (1:1200)
Příloha č.3: Mapa dílčích ploch a objektů
Příloha č.4: Mapa návrhu zásahů a opatření
Příloha č.5: Tabulka „Popis dílčích ploch a objektů“
Příloha č.6: Fotografie

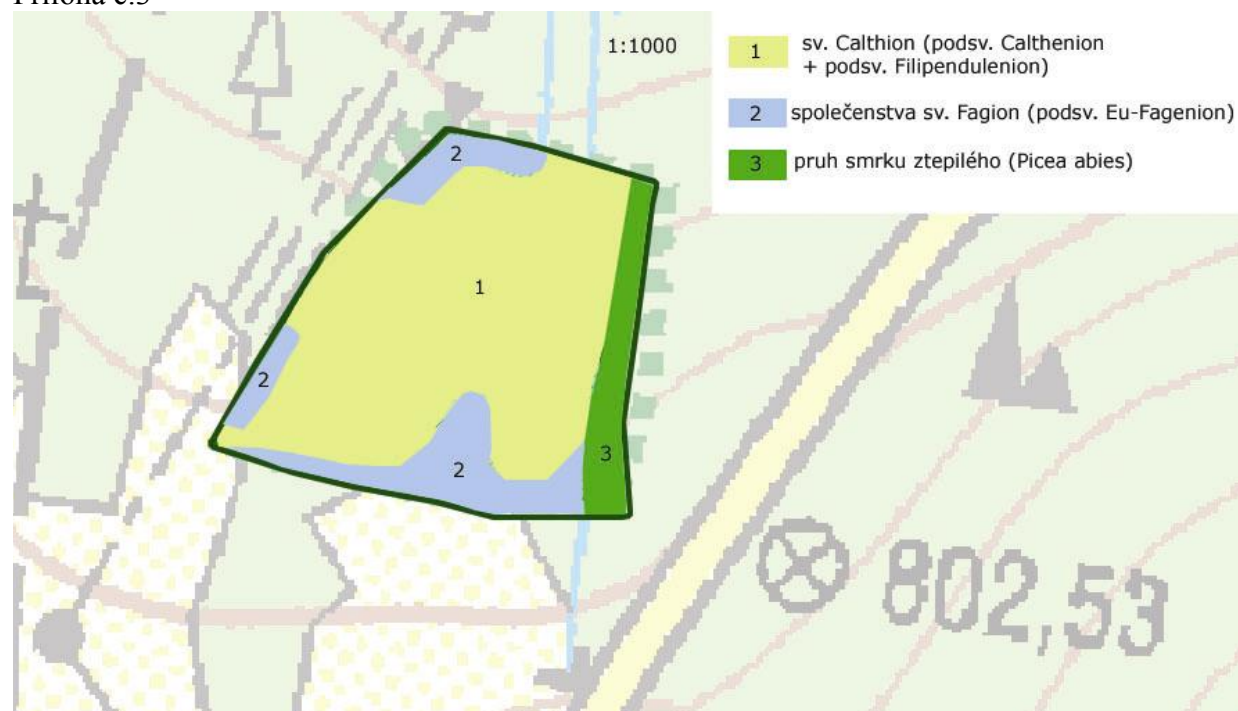
Příloha č.1

Příloha č.2

Příloha č.3

Příloha č.4

Příloha č.5: Popis dílčích ploch a objektů na nelesních pozemcích a výčet plánovaných zásahů v nich

označení plochy nebo objektu	název	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost*	termín provedení	interval provádění
1		0,31	Jedná se o vlhkou pcháčovou louku, která je každoročně pravidelně kosená a je považována za nejcennější část přírodní památky vůbec. Dlouhodobým cílem péče o toto území je zachování biotopu chráněného druhu upolínu nejvyššího (<i>Trollius altissimus</i>)	Ruční kosení s odklizením rostlinné biomasy z plochy. Zároveň pravidelnou sečí zamezit šíření náletových dřevin, ostružiníku maliníku (<i>Rubus sp.</i>) a dalších invazivních rostlin, které se šíří do plochy z okolí Během první seče vynechávat porost kosatce sibiřského (<i>Iris sibirica</i>)	1	1) 2.polovina července 2) 2. polovina září	2x ročně
2		0,06	Jedná se o skupinky dřevin při jižním, jihozápadním a severozápadním okraji území	ponechat bez zásahu	-	-	-
3		0,04	Jde o pruh s dominantním smrkem ztepilým (<i>Picea abies</i>) ve východní části území	ponechat bez zásahu	-	-	-

* stupně naléhavosti jednotlivých zásahů, podle následujícího členění:

1. stupeň - zásah naléhavý (nelze odložit, je nutný pro zachování předmětu ochrany),
2. stupeň - zásah vhodný,
3. stupeň - zásah odložitelný,

Příloha č.6

